

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.อมร รักษาสัตย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๗/๒๕๕๕

วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลแพ่งธนบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท พงษ์ศิริชัย ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด กับพวก)
ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

สรุปข้อเท็จจริง

๑. กองทุนรวมเกมมาแคปปิตอล เป็นโจทก์ยื่นฟ้องบริษัท พงษ์ศิริชัย ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ที่ ๑ นายพิชัย จงสฤษดิ์หวั่ง ที่ ๒ นางบุญพร้อม จงสฤษดิ์หวั่ง ที่ ๓ เป็นจำเลยต่อศาลแพ่งธนบุรี ความผิดอาญาฐานฉ้อโกง กู้ยืมเงิน รับสภาพหนี้ และค้ำประกัน จำนวนทุนทรัพย์ ๑๔,๐๒๓,๗๖๑.๒๐ บาท สรุปได้ดังนี้

๑.๑) เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๐ จำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญาวางเงินกู้ยืมเงิน ๒ ฉบับ ไปจาก บริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) โดยสัญญาฉบับแรกได้กู้ยืมเงินในวงเงิน ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และยินยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕.๕๐ ต่อปี และสัญญาฉบับที่สองได้กู้ยืมเงินในวงเงิน ๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท และยินยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๘ ต่อปี โดยมีจำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ ได้เข้าค้ำประกันหนี้ดังกล่าว

๑.๒) เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ บริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) กับจำเลยที่ ๑ ได้ตกลงกันให้นำต้นเงินและดอกเบี้ยตามตัวสัญญาใช้เงินที่จำเลยที่ ๒ ได้จำหน่ายเป็นประกันหนี้ดังกล่าว ทั้งสองฉบับเข้าหักกลบลบหนี้ดังกล่าว ซึ่งเมื่อหักกลบลบหนี้แล้วยังปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ ยังคงเป็นหนี้ในต้นเงินอยู่อีกจำนวน ๘,๕๒๘,๔๕๕.๒๗ บาท พร้อมดอกเบี้ยจำนวน ๔,๔๕๕,๓๐๕.๕๓ บาท รวมเป็นเงิน ๑๔,๐๒๓,๗๖๑.๒๐ บาท

๑.๓) เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ กองทุนรวมเกมมาแคปปิตอล โจทก์ได้ทำสัญญาซื้อสินเชื่อบริษัทซึ่งเป็นสิทธิเรียกร้องตามสัญญาสินเชื่อ สัญญากู้ ทรานซาร์หนี้ และสิทธิเรียกร้องอื่นๆ ของบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ต่างๆ รวมทั้งบริษัทเงินทุน ยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) ที่ถูกระงับการดำเนินการตามคำสั่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยอาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

๒. เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ จำเลยทั้งสามได้ยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ และต่อสู้ว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ฟ้องโจทก์เคลือบคลุม จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบตามฟ้อง จำเลยทั้งสามยื่นคำร้องในวันเดียวกันโต้แย้งว่า การคิดดอกเบี้ยในอัตราที่เกินกว่าร้อยละ ๑๕ ของบริษัทเงินทุนยูไนเต็ด จำกัด (มหาชน) ผู้โอนสิทธิเรียกร้องและโจทก์ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้อง โดยอ้างอำนาจตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เพราะเหตุสถานะของบุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และส่งเสริมให้เกิดการทุจริต ทำให้เกิดการเอาเปรียบผู้บริโภคและผู้ขาดตัดตอนทางเศรษฐกิจ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ มาตรา ๘๗ ทำให้ไม่มีผลบังคับเป็นกฎหมายและต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ทั้งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลต้องใช้บังคับแก่คดี ประกอบกับยังไม่เคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงขอให้ศาลส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัย

๓. เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ศาลแพ่งธนบุรีได้มีหนังสือที่ ศย ๓๐๐.๐๐๓/๑๔๕๕๓ ถึงศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ก. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๑. มาตรา ๓๐

“บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพ ได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

๒. มาตรา ๕๐

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรี
อย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครอง
ประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัด
ระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม
สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาด หรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

๓. มาตรา ๕๑

“สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ
กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องบัญญัติให้มีองค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค
ทำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการ
ต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค”

๔. มาตรา ๕๒

“รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการ
แข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้ง
ยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ
และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคง
ของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณสุข”

ข. พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการ
ธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๔

“ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) ดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์อาจจ่ายได้
- (๒) ดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้
- (๓) ค่าบริการที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้
- (๔) เงินมัดจำที่ธนาคารพาณิชย์ต้องเรียก
- (๕) หลักประกันเป็นทรัพย์สินที่ธนาคารพาณิชย์ต้องเรียก

บรรดาเงิน ทรัพย์สิน หรือสิ่งอื่นใดที่อาจกำหนดเป็นเงินได้ ที่ผู้ฝากเงินหรือบุคคลอื่นได้รับจากธนาคารพาณิชย์หรือพนักงานหรือลูกจ้างของธนาคารพาณิชย์นั้นเนื่องจากการฝากเงินหรือที่ธนาคารพาณิชย์หรือพนักงานหรือลูกจ้างของธนาคารพาณิชย์นั้นได้รับเนื่องจากการประกอบธุรกิจนั้นของธนาคารพาณิชย์ ให้ถือว่าเป็นดอกเบี้ยหรือส่วนลดหรือค่าบริการตามความใน (๑) หรือ (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี เว้นแต่ค่าบริการที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตาม (๓) ไม่ให้ถือว่าเป็นดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ตาม (๒)

การกำหนดตามมาตรานี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ค. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๓๐

“ธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) ดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายได้ในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน
- (๒) ดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจเรียกได้
- (๓) ค่าบริการที่บริษัทเงินทุนอาจเรียกได้
- (๔) ผลประโยชน์ที่บริษัทเงินทุนอาจเรียกได้จากการให้เช่าซื้อ
- (๕) หลักประกันเป็นทรัพย์สินที่บริษัทเงินทุนต้องเรียก

บรรดาเงิน ทรัพย์สิน หรือสิ่งอื่นใดที่อาจกำหนดเป็นเงินได้ที่บุคคลใดได้รับจากบริษัทเงินทุน หรือพนักงาน หรือลูกจ้าง ของบริษัทเงินทุนนั้น เนื่องจากการที่บริษัทเงินทุนกู้ยืมเงินหรือรับเงิน หรือที่บริษัทเงินทุน หรือพนักงาน หรือลูกจ้างของบริษัทเงินทุนนั้นได้รับเนื่องจากการประกอบธุรกิจนั้นของบริษัทเงินทุน ให้ถือว่าเป็นดอกเบี้ยหรือส่วนลด ค่าบริการ หรือผลประโยชน์ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้วแต่กรณี เว้นแต่ค่าบริการตาม (๓) ไม่ให้ถือว่าเป็นดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจเรียกได้ตาม (๒)

การกำหนดตามมาตรานี้ จะกำหนดตามประเภทธุรกิจเงินทุนหรือตามประเภทการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชนหรือประเภทกิจการที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียก หรือจะกำหนดวิธีการคำนวณและระยะเวลาการจ่ายหรือระยะเวลาเรียกเก็บก็ได้”

คำวินิจฉัย

โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒

๑) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ ตามคำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๓

๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๘๗ ตามคำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๕

๓) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ตามคำวินิจฉัยที่ ๔๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๕

และโดยที่มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มีหลักการและเนื้อความอย่างเดียวกันกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังที่ได้แสดงมาข้างต้น

จึงวินิจฉัยว่า มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗

ศาสตราจารย์ ดร.อมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ